

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІ лісового і садово-паркового
господарства
_____ П. Лакида
« ____ » _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

навчальної практики з дисципліни «Лісова таксація»
для здобувачів вищої освіти 3 курсу ННІ лісового і садово-паркового господарства

1. Мета практики

Навчальна практика з дисципліни «Лісова таксація» є обов'язковим видом навчальної роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю лісове господарство. Її мета – навчити здобувачів вищої освіти, які прослухали курс лекцій, виконали лабораторні роботи й отримали таким чином теоретичні знання, різноманітним лісотаксаційним вимірюванням та обчисленням у виробничих умовах.

2. Обсяг та організація роботи

Навчальна практика з лісової таксації проводиться на базі практичного навчання здобувачів вищої освіти у ВП НУБіП України «Боярська ЛДС». Відповідно до програми практика триває три календарних тижні, а для її виконання відводиться 108 академічних годин. ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» має на своїй території низку постійних пробних площ, а також необхідну кількість кварталів з різноманітними у таксаційному відношенні насадженнями, що дозволяє здобувачам вищої освіти на належному рівні набути навичок із обліку лісового та лісосічного фонду згідно з вимогами сучасної теорії і практики таксації.

Кожен здобувач вищої освіти під час навчальної практики повинен виконати весь комплекс робіт, передбачених програмою. Він відповідає за якість таксації на своєму об'єкті і є помічником для інших членів бригади з вимірювання на інших об'єктах бригади.

Після закінчення всіх робіт бригади формують спільні для всіх учасників матеріали, а кожен здобувач вищої освіти повинен підготувати звіт, який би містив:

- результати таксації заготовленої деревини і дерева, що росте;
- аналіз ходу росту деревного стовбура з графічними ілюстраціями;
- картку таксації зрубаного модельного дерева;
- картку і відомість обробки результатів таксації пробної площі;
- матеріальну оцінку лісосіки;
- картки таксації виділів та абрис кварталу.

Роботи, які виконуються здобувачами вищої освіти під час літньої навчальної практики, поділяються на польові та камеральні. Низка польових робіт проводиться спільно з керівником, за його безпосередньої участі. Роботи з таксації лісового фонду: підготовка і промірювання ходових ліній, закладання та обробка матеріалів пробних площ виконуються здобувачами вищої освіти самостійно.

Камеральні роботи здобувачами вищої освіти виконують за зразками, підготовленими кафедрою лісової таксації та лісовпорядкування і до початку практики поданими на спеціальних стендах у навчальних приміщеннях.

3. Методика проведення практики

Під час виконання більшості робіт в лісі потрібна участь кількох осіб (промірювання ліній, прокладання візирів, перелік дерев, вимірювання модельних дерев тощо). У зв'язку з цим, перед початком практики здобувачі вищої освіти в межах академічної групи формують бригади з 5–7 чоловік. Розподіл здобувачів вищої освіти на бригади погоджується з викладачем. Однак роботи, які виконує бригада, обов'язково розподіляються між її членами, котрі несуть персональну відповідальність за якість їх виконання.

Початкові практичні навички з таксації дерев і насаджень, загальні уявлення про технологію використання вимірювального обладнання здобувачі вищої освіти одержують під час вступної екскурсії. Перед початком роботи в лісі необхідно опрацювати відповідний навчальний матеріал, познайомитися з чинними інструктивними матеріалами з інвентаризації лісового фонду і зразками заповнення документів. Незрозумілі питання обговорюються з керівником практики.

4. Зміст практики

1. Вступна екскурсія. Знайомство з базою практики, графіком і режимом роботи. Організація території, лісовпорядні знаки. Поділ лісових масивів на квартали. Використання лісотаксаційних інструментів. Таксація деревної продукції: ділової деревини, дров, хворосту і хмизу. Таксація дерев, які ростуть. Знайомство з технологією електронного обліку деревини.

2. Організація території та підготовка до лісотаксаційних робіт. Підготовка фотоабрису: камеральне контурне дешифрування границь кварталу та виділів. Розрахунок масштабу аерофотознімка. Промірювання границь кварталу, прокладання візира, розбиття пікетажу на ходових лініях. Уточнення границь таксаційних виділів.

3. Закладання бригадної пробної площі. Технологія суцільного переліку. Оформлення пробної площі в натурі. Відбір, зрубування та обмірювання модельних (облікових) дерев. Узяття вирізів для аналізу росту стовбура. Заповнення картки модельного дерева. Обчислення запасу лісостану, приросту і виходу сортиментів за модельними деревами.

4. Закладання індивідуальних пробних площ. Таксація пробних площ без зрубування модельних дерев. Вибір, закладання і окомірний опис пробної площі. Перелік дерев, вибір моделей, побудова «кривої висот». Обчислення середнього діаметра і середньої висоти, визначення віку, бонітету і повноти деревостану. Матеріальна оцінка насадження. Таксація поточного об'ємного приросту лісостану наближеними способами.

5. Аналіз ходу росту деревного стовбура. Обробка даних підрахунку річних кілець на зрізах і вимірювання діаметрів. Техніка неповного і повного аналізів ходу росту. Аналіз ходу росту деревного стовбура у висоту, за діаметром, об'ємом, видовим числом. Динаміка поточних приростів у висоту і товщину. Співвідношення між середнім і поточним об'ємним приростами.

6. Виділення і таксація насаджень. Виділення і опис ділянок у кварталі. Остаточне оформлення фотоабрису і заповнення карток таксації. Основні елементи кодової таксації. Технологія і нормативи вибірково-вимірювальної, вибірково-перелічувальної і реласкопічної таксації. Оформлення матеріалів інвентаризації лісових масивів.

7. Підбиття підсумків. Оформлення матеріалів практики і заключна бесіда. Проведення заліку з навчальної практики.

5. Обладнання та інструмент

Під час практики здобувачі вищої освіти використовують геодезичні прилади та інструмент для промірювання ліній у закріплених кварталах, а також спеціальні лісотаксаційні вимірювальні прилади: мірні вилки різних конструкцій, висотоміри, повнотоміри, приростні свердлики тощо. Необхідні розрахунки здійснюються з використанням чинних лісотаксаційних нормативів (таблиці ходу росту, стандартні таблиці, сортиментні таблиці, нормативи товарності та ін.).

6. Форма контролю

Формою підсумкового контролю є залік. Окремі розрахунково-графічні матеріали здобувачі вищої освіти подають на перевірку одразу після їхнього виконання (картка модельного дерева, аналіз ходу росту деревного стовбура).

7. Календарний план проходження навчальної практики

№ з/п	Назва та стислий зміст роботи або заходу	Кількість робочих днів
1.	Приїзд на практику. Поселення в гуртожиток. Формування бригад. Таксація дерева, яке росте. Таксація круглих лісоматеріалів, дров, хворосту і хмизу	1
2.	Підготовка основи фотоабрису. Зйомка границь кварталу. Прокладання і промір візирів.	1,5
3.	Закладання бригадної пробної площі. Взяття модельних дерев і вирізів для аналізу ходу росту стовбура	1,5
4.	Закладання індивідуальної пробної площі: вибір місця; обмеження в натурі та прив'язка до квартальної мережі; суцільний перелік дерев; вибір і таксація модельних дерев без зрубів	2
5.	Таксація зрубаного дерева із заповненням відповідної картки	1,5
6.	Повний аналіз ходу росту деревного стовбура із заповненням відповідного бланка та побудовою графіків	3
7.	Таксація індивідуальної пробної площі: визначення основних таксаційних показників; побудова кривої висот; матеріальна оцінка лісостану; обчислення поточного об'ємного приросту	2
8.	Таксація бригадної пробної площі з використанням зрубаних модельних дерев	1
9.	Тренувальна окомірна таксація лісових насаджень (екскурсія)	0,5
10.	Виділення й описування ділянок: заповнення карток таксації; оформлення фотоабрису	2
11.	Остаточне оформлення матеріалів. Підготовка звіту	1
12.	Підбиття підсумків. Залік. Від'їзд із практики	1

База проведення практики – ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»
Керівники практики:

Завідувач кафедри таксації лісу та
лісового менеджменту

А. Білоус